KODI I STANDARDEVE ELEKTRIKE

Janar 2019

TABELA E PËRMBAJTJES

1 Parathënie 4

2 Përkufizime të termave 4

3 Cilësia e tensionit 7

3.1 Nivelet e tensionit nominal 7

3.2 Devijimi i pranueshëm 8

4 Frekuenca 8

4.1 Frekuenca nominale 8

4.2 Devijimi i pranueshëm 9

5 Efekti i ngarkesave çrregulluese 9

5.1 Qëllimi 9

5.2 Aplikimi i këtij seksioni 10

5.3 Bazat e limiteve të aplikuara 10

5.4 Aranzhimet për miratim 11

5.4.2 Miratimi i fazës 1 11

5.4.3 Miratimi i fazës 2 11

5.4.4 Miratimi i fazës 3 11

5.4.5 Çrregullimet jo të shpeshta 12

6 Çrregullimi harmonik 12

6.1 Qëllimi i këtij seksioni të kodit 12

6.2 Aplikimi 13

6.3 Nivelet e planifikimit të sistemit 13

6.4 Aranzhimet e miratimit 15

6.4.1 Miratimi i fazës 1 15

6.4.2 Miratimi i fazës 2 16

6.4.3 Miratimi i fazës 3 16

6.4.4 Çrregullimi harmonik afat-shkurtër 17

7 Procedura e mosmarrëveshjes 17

8 Menaxhimi i kodit të standardeve elektrike 17

8.2 Rrethanat e paparashikuara....18
8.2.1 Në këtë kod të standardeve elektrike.... 18
8.2.2 Palët e prekura në aftësinë për të qenë në pajtueshmëri me këtë kod.... 18

1 Parathënie

1.1.1.1 **Kodi i standardeve elektrike** përcakton kërkesat për cilësinë e furnizimit me energjinë elektrike në **Sistemin e Transmetimit**. Është modeluar për të vendosur kërkesat e përbashkëta për të gjitha palët të cilët operojnë në tregjet konkurruese të energjisë dhe shërbimeve ndihmëse duke përcaktuar kushtet për përdorim transparent dhe pa-diskriminim të rrjeteve dhe duhet të lexohet së bashku me Kodin e Rrjetit.

1.1.1.2 **Kodi i standardeve elektrike** përcakton rregulla të qarta që duhet të aplikohen nga **operatori i sistemit të transmetimit** dhe nga të gjithë **shfrytëzuesit e sistemit** për të siguruar që prodhimi (gjenerimi), transmetimi dhe konsumi i energjisë elektrike mund të kryhen duke përdorur rrjetin e përbashkët publik të energjisë elektrike.

1.1.1.3 Ky kod është përgatitur nga **OSTT** dhe aprovuar nga **Zyra e Rregullatorit për Energji** që parashtron (paraqet) kushtet të cilat duhet të plotësohen nga të gjitha palët në rrethana të mbuluara nga ky kod.

2 Përkufizime të termave

2.1.1.1 Në këtë kod aplikohen përkufizimet e mëposhtme:

Termi	Shkurtesa	Përkufizimi
Energjizimi		Kyçja në tension i një instalimi elektrik duke e mbyllur çelësin (ndërprerësin) e fundit ose duke e vendosur një siguresë ndërprerëse. I energjizuar, energjizim etj do të interpretohen sipas rastit.
Forca Madhore		Është një akt ose ngjarje natyrore apo shoqërore, si tërmetet, rrufetë, ciklonet, përmbytjet, shpërthimet vullkanike, zjarret ose luftërat, konfliktet e armatosura, kryengritjet, veprime terroriste ose ushtarake, të cilat pengojnë të licencuarin të përmbushë detyrimet e tij sipas licencës, si dhe akte apo ngjarje të tjera që janë përtej kontrollit të arsyeshëm dhe që nuk kanë ardhur për faj të të licencuarit dhe i licencuari nuk ka pasur mundësi të shmangë një akt ose ngjarje të tillë nëpërmjet ushtrimit të vullnetit, përpjekjeve, aftësive dhe kujdesit të tij të arsyeshëm.

Termi	Shkurtesa	Përkufizimi
Komisioni Qeverisës i Kodeve Teknike/Operacionale	KQKO	Komisioni i themeluar në përputhje me dispozitat e **procedurës së menaxhimit të kodeve teknike/operacionale** që mbikëqyrë funksionimin e kodeve teknike dhe operacionale
Konsumator		Blerës me shumicë ose konsumator fundor i energjisë elektrike
Kyçja/Lidhja		Interkonekcioni i dy **sistemeve** brenda Kosovës.
Licenca		Dokumenti i lëshuar nga **Zyra e Rregullatorit për Energji,** që i mundëson bartësit të licencës të ushtroj aktivitete në sektorin e energjisë për të cilat nevojitet **Licenca** në përputhje me dispozitat e ligjeve që kanë të bëjnë me sektorin e energjisë.
Ligji për Energjinë		Është ligji Nr. 05/L-081 i miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.
Ligji për Energjinë Elektrike		Është ligji Nr. 05/L-085 i miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.
Ligji për Rregullatorin e Energjisë		Është ligji Nr. 05/L-084 i miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.
Marrëveshja e Kyçjes	MK	Një marrëveshje dypalëshe ndërmjet **OST** dhe një **shfrytëzuesi të sistemit** që detajon kushtet për kyçje në **sistemin e transmetimit**.
Njësia Gjeneruese		Grup pajisjesh që prodhojnë energji elektrike.
Operatori i Sistemit të Transmisionit	OST	Person fizik ose juridik përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe sipas nevojës zhvillimin e rrjetit të transmetimit në një zonë të caktuar përfshirë kurdo që kjo është e mundur, interkonektorët me sistemet tjera, dhe për të garantuar aftësinë afatgjatë të rrjetit për të përmbushur kërkesat për transmetimin e energjisë elektrike.
Operator i Sistemit të Transmisionit dhe Tregut	OSTT	Është Operator i Sistemit, Transmetimit dhe Tregut të energjisë elektrike në Republikën e Kosovës i cili është përgjegjës për planifikimin, zhvillimin mirëmbajtjen dhe funksionimin e sistemit të transmetimit të energjisë elektrike në Kosovë sigurimin e qasjes së hapur dhe jo diskriminuese dhe funksionimin e tregut të energjisë elektrike.

Termi	Shkurtesa	Përkufizimi
Palë		Çdokush që operon në tregun e organizuar të energjisë elektrike të Kosovës ose kryen shërbime për të bërë të mundur funksionimin e tregut.
Shfrytëzuesit e Sistemit		Personat fizik dhe juridik që e furnizojnë ose furnizohen nga një sistem i transmetimit ose shpërndarjes
Pikë e kyçjes		Pika e dakorduar për **furnizimin** e vendosur ndërmjet **OSTT** dhe një shfrytëzuesi të sistemit.
Pika e kyçjes së përbashkët	PKP	Pika në rrjetin e transmetimit ku ndikimi i operimit të pajisjeve që i përkasin një shfrytëzuesi të sistemit reflektohet në cilësinë e furnizimit të detektuar nga një shfrytëzues tjetër i sistemit.
Procedura e Menaxhimit të Kodeve Teknike/Operacionale		Procedurat e qeverisjes së kodeve teknike/operacionale të nxjerra nga **Rregullatori.** në pajtim me **Ligjin për Rregullatorin e Energjisë**
Prodhues		Person fizik apo juridik që prodhon energji elektrike.
Rregulla për zgjidhjen e ankesave dhe kontesteve në sektorin e energjisë në Kosovë		Rregulla të përcaktuara nga Zyra e Rregullatorit për Energji në pajtim me Ligjin për Rregullatorin e Energjisë, që paraqesin bazën për zgjidhjen e kontesteve në sektorin e energjisë.
Rregulla për Kushtet e Përgjithshme të Furnizimit me Energji		Një rregull mbi kushtet e përgjithshme të furnizimit me energji i nxjerrë nga **rregullatori** në përputhje me **Ligjin për Rregullatorin e Energjisë.**
Sistemi i Transmetimit	ST	Sistemi i përbërë nga kombinimi i linjave, nënstacioneve dhe stabilimenteve të tensionit të lartë që shërbejnë për transmetimin e energjisë elektrike.

Termi	Shkurtesa	Përkufizimi
Transmetimi		Transportimi i energjisë elektrike, përmes sistemeve të tensionit të lartë dhe sistemeve të interkonektuara të tensionit të lartë, me qëllim të dërgimit deri te konsumatorët fundorë apo te operatorët e sistemit të shpërndarjes, por pa përfshirë furnizimin;
ENTSO-E		Është Rrjeti Evropian i Operatorëve të Sistemit të Transmetimit për Energji Elektrike.
Zyra e Rregullatorit për Energji	ZRrE	Është agjenci e pavarur në sektorin e energjisë, e themeluar me Ligjin për Rregullatorin e Energjisë.

2.1.1.2 Përveç kuptimeve të veçanta në Përkufizimet e Termave më sipër, brenda këtij dokumenti disa fjalë dhe shprehje kanë kuptimet e mëposhtme:

- Referimet në gjininë mashkullore do të përfshijnë edhe gjininë femërore dhe referimet në njëjës do të përfshijnë edhe referimet në shumës dhe e kundërta.
- Aty ku ky kod specifikon dhënien e informacionit me shkrim ose konfirmimit me shkrim, atëherë çdo mjet tjetër i përshtatshëm i transferimit elektronik që i mundëson marrësit ta ruajë informacionin – i tillë si posta elektronike ose Faksi do ta përmbushnin këtë detyrim.
- Përveç rasteve ku qartësisht thuhet ndryshe të gjitha referimet në seksione do të jenë referime për seksionet e këtij kodi**,**
- Çdo referim në një ligj apo rregullore do të jetë referim në atë ligj apo rregullore të aplikueshme në Kosovë, ose në rast se ato zëvendësohen, të ligjit apo rregullores së re që nga data në të cilën ato hyjnë në fuqi.

3 Cilësia e tensionit

3.1 Nivelet e tensionit nominal

3.1.1.1 Tensioni nominal në terminalet e Sistemit të Transmetimit do të jetë 400 kV, 220 kV ose 110 kV.

3.2 Devijimi i pranueshëm

3.2.1.1 Në kushtet normale të operimit, kufijtë e devijimit nga tensioni nominal do të jenë:

a) Në nivelin 400 kV – mes 380 kV dhe 420 kV,

b) Në nivelin 220 kV – mes 198 kV dhe 242 kV, dhe

c) Në nivelin 110 kV – mes 99 kV dhe 121 kV.

3.2.1.2 Në rrethanat e jashtëzakonshme disa kushte operuese, kufijtë e devijimit nga tensioni nominal mund të jenë:

a) Në nivelin 400kV – mes 360 kV dhe 440 kV,

b) Në nivelin 220kV – mes 189.2 kV dhe 250.8 kV, dhe

c) Në nivelin 110kV – mes 90.2 kV dhe 129.8 kV.

3.2.1.3 Gjatë gjithë kohës, **OST** do të ruajë nivelet e tensionit në qarqet e interkonekcionit brenda kufijve të specifikuar në **Doracakun e Operimit** të **ENTSO-E** dhe ashtu siç dakordohet brenda zonës së kontrollit që përfshin Kosovën. Nivelet e tensionit në interkonekcionet do të dakordohen mes **OST** dhe OST-ve fqinje dhe do të mbahen sa më afër niveleve të dakorduara aq sa të jetë e mundur.

3.2.1.4 Në të gjitha qarqet furnizuese të nënstacioneve shpërndarëse dhe të konsumatorëve të mëdhenj niveli i tensionit në anën primare (TL) dhe sekondare (TU) duhet të mbahet në kufijtë normal të operimit në pajtueshmëri me kërkesat që dalin nga **Kodi i Rrjetit**, duke shfrytëzuar rregullatorët e tensionit me mundësi të rregullimit në brezin ± 10% në anën e tensionit të ulët.

4 Frekuenca

4.1 Frekuenca nominale

4.1.1.1 Frekuenca nominale e valës sinusoidale të tensionit do të jetë 50 Hz.

4.2 Devijimi i pranueshëm

4.2.1.1 **OST** do të bëjë aranzhim për sigurimin e rezervave të rregullimit primar, sekondar dhe terciar për mbajtjen e frekuencës së sistemit siç është përshkruar në **Kodin e Rrjetit**. Objektiva e **OST** do të jetë, aq sa të jetë e arsyeshme, të mbaj frekuencën nominale brenda një brezi (kufiri) të tolerancës prej ± 200 mHz.

4.2.1.2 Sipas procedurave të **ENTSO-E** për sistemet interkonektive sinkrone të transmetimit, gjatë kushteve normale të operimit, kufijtë e devijimit nga ajo e frekuencës nominale do të jenë ± 800 mHz. Nëse frekuenca bie në 49 Hz, **OST** do të bëjë reduktime të ngarkesës në pajtim me dispozitat e **Doracakut të Operimit** të **ENTSO-E**.

4.2.1.3 Aty ku nevojitet të rivendoset rregullimi kohor i sinkronizimit, **OST** do të lejohet të aplikoj një kompensim të frekuencës në pajtueshmëri me dispozitat e **Doracakut të Operimit** të **ENTSO-E**. Ky kompensim i frekuencës nuk do të konsiderohet si një devijim nga frekuenca nominale.

5 Efekti i ngarkesave çrregulluese

5.1 Qëllimi

5.1.1.1 Kyçja e të gjitha ngarkesave në rrjetin e energjisë elektrike do të ketë një efekt afat shkurtër në formën e valës së tensionit në pikën e kyçjes së përbashkët me ato pjesë të rrjetit që sigurojnë kyçje për **shfrytëzuesit** e tjerë të sistemit. Meqë është e pamundur të shmangen ndryshimet në formën e valës së tensionit, pajisjet e synuara për kyçje në sistemet e energjisë elektrike duhet të modelohen për të operuar me saktësi edhe brenda një serie të arsyeshme çrregullimesh. Qëllimi i këtij seksioni të kodit është:

a) Të japë miratimet për kyçje të disa llojeve të ngarkesave pa iu referuar **OST**,

b) Të vendosë kufijtë e çrregullimit të ngarkesës për qëllim të planifikimit të rrjetit,

c) Të identifikojë mekanizmat që do të aplikohen në Kosovë për përcaktimin e pranueshmërisë së çrregullimeve të **Sistemit të Transmetimit** të shkaktuar nga ngarkesat çrregulluese.

d) Të vendos qasjen e marrë nga **OST** në vlerësimin e ndikimit të ngarkesave çrregulluese mbi **shfrytëzuesit** e tjerë të sistemit.

5.1.1.2 Në përcaktimin e kufijve të pranueshëm që ndërlidhet me çrregullimet të cilat ndikojnë në funksionimin e llambave me filament tungsteni, kodi do të bazohet në praktikat ndërkombëtare.

5.1.1.3 Në përcaktimin e pranueshmërisë së ngarkesave çrregulluese për kyçje në rrjetin e tij, **OST** do të marrë në konsideratë vetëm ndikimin e një ngarkese të tillë tek shfrytëzuesit e tjerë të sistemit. Meqë reduktimi i efektit të ngarkesave çrregulluese në funksionimin e pajisjeve të tjera të kyçura në rrjet mund të ketë një kosto të madhe, konsiderohet që kufijtë e pranueshmërisë për ndikimin e ngarkesave çrregulluese të operuara nga i njëjti **shfrytëzues i sistemit** duhet të përcaktohen nga vetë ai shfrytëzues i sistemit. Kjo **shfrytëzuesit të sistemit** që dëshiron të kyçë një ngarkesë çrregulluese i jep liri maksimale, zgjedhje në analizën e kostos/përfitimit të funksionimit të ndërmarrjes së vet.

5.2 Aplikimi i këtij seksioni

5.2.1.1 Ky seksion i kodit do të aplikohet për të gjithë **shfrytëzuesit e sistemit**, rrjetet e të cilëve janë të kyçur drejtpërdrejt në **Sistemin e Transmetimi** të operuar nga **OST**. Aty ku një **shfrytëzues i sistemit** siguron një mekanizëm që rrjeti i një pale tjetër të kyçet në rrjetin e **OST** nëpërmjet rrjetit të vet, ata duhet të vlerësojnë efektin e ngarkesave çrregulluese të kyçura në rrjetin e tyre mbi rrjetin e **OST** dhe do të sigurojnë që efekti i këtyre ngarkesave çrregulluese (individualisht ose së bashku) të mos kalojë kufijtë e specifikuar në këtë kod. **Shfrytëzuesit e sistemit** të cilët shfrytëzojnë rrjetet e tyre për të siguruar lidhje me të tjerët janë të obliguar të operojnë rrjetet e tyre në atë mënyrë për të siguruar se plotësohen kërkesat e standardit CENELEC EN 50160.

5.3 Bazat e limiteve të aplikuara

5.3.1.1 Luhatjet e tensionit mund të shihen si një mbështjellës që modulon valën furnizuese të tensionit 50 Hz, ku mbështjellësi ndryshon në mënyrën e përcaktuar nga operimi i ngarkesave të kyçura. Ky mbështjellës mund të përceptohet si një tension i veçantë luhatës, i cili shkakton efekt subjektiv të luhatjes mbi njerëzit dhe sforcim në komponentët elektrik. Kufijtë janë përcaktuar për të lejuar shfrytëzimin maksimal të aftësisë së **Sistemit të Transmetimit** për të pranuar ngarkesat luhatëse pa rrezik të madh të dështimit për të përmbushur kërkesat e kompatibilitetit elektromagnetik të IEC 61000 apo të provokimit të ankesave nga **shfrytëzuesit e sistemit**.

5.4 Aranzhimet për miratim

5.4.1.1 Aranzhimet për miratimin e kyçjes së ngarkesave çrregulluese do të kalojnë nëpër këtë qasje me tre faza:

a) Faza 1: Miratimi i përgjithshëm për kyçje të pajisjes pa aplikim apo konsiderim nga **OST**,

b) Faza 2: Miratimi i fazës së planifikimit pas konsiderimit nga **OST**, dhe

c) Faza 3: Në kushte të jashtëzakonshme, miratimi nga **OST** pas testimeve të konstruksionit dhe të vendit.

5.4.2 Miratimi i fazës 1

5.4.2.1 Disa pajisje mund të kyçen nga një **shfrytëzues i sistemit** pa referencë nga **OST**. Këto përfshijnë pajisjet:

a) Në pajtueshmëri me kërkesat e IEC 61000-3-3,

b) me motor elektrik deri në 1500 kW brezi normal i prodhimit (gjenerimit), dhe

c) pajisjet salduese me hark elektrik manuale.

5.4.3 Miratimi i fazës 2

5.4.3.1 Pas vlerësimit nga **OST**, çdo pajisje që do të shkaktojë një ndryshim në tensionin e linjës në pikën e lidhjes së përbashkët:

a) Më të vogël se 3% aty ku intervali mes ndryshimeve në tension është më pak se 10 minuta, ose

b) Më të vogël se 6% aty ku intervali mes ndryshimeve në tension është i barabartë me ose më i madh se 10 minuta

do të miratohet për kyçje para ndërtimit.

5.4.4 Miratimi i fazës 3

5.4.4.1 Në raste të jashtëzakonshme, veçanërisht aty ku nuk mund të vlerësohet me anë të mjeteve të tjera efekti total i operimit të kombinuar të pajisjes që është elektrikisht i kyçur nga afër në **Sistemin e Transmetimit**, mund të jepet miratimi nga **OST** për

kyçjen e ngarkesave çrregulluese aty ku testimet pas ndërtimit të kryera në pajtueshmëri me IEC 61000-4 tregojnë se funksionimi i vazhduar i pajisjes do të rezultojë në luhatje dhe dridhje të tensionit brenda kufijve të IEC 61000.

5.4.5 Çrregullimet jo të shpeshta

5.4.5.1 Aty ku fillimi i një procesi të vazhdueshëm industrial mund të shkaktojë çrregullime në sistem më të mëdha se ato të pranueshme për miratim sipas kushteve të seksionit 5.4.2 ose seksionit 5.4.3, një marrëveshje mund të arrihet mes **shfrytëzuesit të sistemit**, **OST** dhe nëse është e nevojshme shfrytëzuesve të tjerë të sistemit që procesi i vazhdueshëm mund të fillojë atëherë kur ndikimi i çdo çrregullimi të sistemit mbi shfrytëzuesit e tjerë të sistemit do të jetë i kufizuar sepse:

a) Ndikimi i pajisjes që ata kanë kyçur në sistem do të reduktohet;

b) **OST** aranzhon që tensioni në **pikën e kyçjes së përbashkët** është më i lartë se ai normal, ose

c) Rezistenca e sistemit në **pikën e kyçjes së përbashkët** është shumë e ulët.

5.4.5.2 Aty ku arrihet një marrëveshje e tillë, ajo do të jetë e lejueshme për luhatjet e tensionit të shkaktuara nga **shfrytëzuesi i sistemit** që kalojnë vlerat e lejuara vetëm gjatë startimit të procesit të vazhdueshëm, nëse luhatjet ose kushtet e pazakonta të përcaktuara nga **OST** për të mundësuar fillimin e procesit nuk shkaktojnë që cilësia e tensionit të shfytëzuesve të tjerë të sistemit të bie jashtë kufijve të specifikuar në seksionin 3.

6 Çrregullimi harmonik

6.1 Qëllimi i këtij seksioni të kodit

6.1.1.1 Operimi i kënaqshëm i **Sistemit të Transmetimit** dhe pajisjeve të shfrytëzuesve të tjerë të sistemit është i mundur vetëm aty ku ka kompatibilitet elektromagnetik mes pajisjeve të kyçura në rrjet. Qëllimi i këtij seksioni të kodit është:

a) Të marrë miratimet për kyçje të disa llojeve të pajisjeve jolineare pa referim në **OST**,

b) Të përcaktojë kufijtë harmonik të lejuar për qëllime të planifikimit të rrjetit,

c) Të vendosë qasjen e marrë nga **OST** në vlerësimin e ndikimit të pajisjes jolineare mbi **shfrytëzuesit** e tjerë të sistemit.

6.2 Aplikimi

6.2.1.1 Ky seksion i kodit do të aplikohet për të gjithë **shfrytëzuesit e sistemit**, rrjetet e të cilëve janë të kyçur drejtpërdrejt në **Sistemin e Transmetimit** të operuar nga **OST**. Aty ku një **shfrytëzues i sistemit** siguron një mekanizëm që rrjeti i një pale tjetër të kyçet në rrjetin e **OST** nëpërmjet rrjetit të vet, ata duhet të vlerësojnë efektin e ngarkesave jo-lineare mbi rrjetin e **OST** dhe njësitë gjeneruese të kyçura në rrjetin e tyre dhe sigurojnë që efekti i këtyre pajisjeve (individualisht ose së bashku) të mos kalojë kufijtë e specifikuar në këtë kod. **Shfrytëzuesit e sistemit** të cilët shfrytëzojnë rrjetet e tyre për të siguruar lidhje me të tjerët janë të obliguar të operojnë rrjetet e tyre në atë mënyrë për të siguruar se plotësohen kërkesat e standardit CENELEC EN 50160.

6.3 Nivelet e planifikimit të sistemit

6.3.1.1 Nivelet e kompatibilitetit harmonik për pajisjet e kyçura me rrjetet e furnizimit publik me energji elektrike përcaktohen në IEC 61000-2 në një vlerë ku operimi korrekt i pajisjeve nuk është i garantuar por ku probabiliteti i operimit korrekt të pajisjeve është shumë i lartë. Si pjesë e regjimit të përgjithshëm të kompatibilitetit, IEC 61000-2 gjithashtu përcakton parimin që nivelet e planifikimit të sistemit duhet të jenë më të ulëta se niveli i kompatibilitetit. Nivelet e planifikimit të cilat përcaktohen në këtë kod bazohen në IEC/TR 61000-3-6 dhe janë:

a) Çrregullimi i harmonikëve total – 3%

b) Harmonikët individual në sistemet 400 kV dhe 220 kV

Harmonikët tek (shumëfish të 3)		Harmonikët çift		Harmonikët tek (jo shumëfish të 3)	
Harmoniku	Tensioni (%)	Harmoniku	Tensioni (%)	Harmoniku	Tensioni (%)
3	[1.5]	2	[1.0]	5	[2.0]

Harmonikët tek (shumëfish të 3)		Harmonikët çift		Harmonikët tek (jo shumëfish të 3)	
Harmoniku	Tensioni (%)	Harmoniku	Tensioni (%)	Harmoniku	Tensioni (%)
9	[0.3]	4	[0.8]	7	[1.5]
15	[0.3]	6	[0.5]	11	[1.0]
21	[0.2]	8	[0.4]	13	[1.0]
>21	[0.2]	10	[0.4]	17	[0.5]
		12	[0.2]	19	[0.5]
		>12	[0.2]	23	[0.5]
				25	[0.5]
				>25	[0.3]

c) Harmonikët individual në sistemin 110 kV

Harmonikët tek (shumëfish të 3)		Harmonikët çift		Harmonikët tek (jo shumëfish të 3)	
Harmoniku	Tensioni (%)	Harmoniku	Tensioni (%)	Harmoniku	Tensioni (%)
3	[2.0]	2	[1.0]	5	[2.0]
9	[1.0]	4	[0.8]	7	[2.0]
15	[0.3]	6	[0.5]	11	[1.5]
21	[0.2]	8	[0.4]	13	[1.5]
>21	[0.2]	10	[0.4]	17	[1.0]
		12	[0.2]	19	[1.0]
		>12	[0.2]	23	[0.7]
				25	[0.7]
				>25	[0.5]

6.4 Aranzhimet e miratimit

6.4.1 Miratimi i fazës 1

6.4.1.1 Aty ku një **shfrytëzues i sistemit** është i kyçur në rrjetin e **OST** por përdor pajisje 35kV ose më të ultë, disa pajisje mund të kyçen nga **shfrytëzuesi i sistemit** pa referim në **OST** nëse çrregullimi i harmonikëve total dhe individual në pikën e kyçjes së përbashkët nuk e kalon vlerën e specifikuar në seksionin 6.3.1.1. Kjo përfshin pajisjet:

a) në pajtueshmëri me kërkesat e IEC 61000-3-3,

b) Konvertorët ose rregullatorët AC një fazor të modeluar për të pasur injektime të harmonikëve çift të neglizhueshme më të vogla se 5 kVA në total,

c) konvertorët ose rregullatorët AC tre fazor 6 pulsesh më të vegjël se 15 kVA në total,

d) konvertorët ose rregullatorët AC tre fazor 12 pulsesh më të vegjël se 50 kVA në total, dhe

e) Motorët me ngasje me tiristor ku brezi i ngarkesës normale të motorit është më pak se 75 kW.

6.4.2 Miratimi i fazës 2

6.4.2.1 **OST** do të miratojë automatikisht kyçjen e pajisjes aty ku **shfrytëzuesi i sistemit** mund të demonstrojë se injektimet totale harmonike RMS të rrymës në amper për fazë të të gjitha pajisjeve të cilat i janë propozuar duhet të kyçen në tension që nuk do të kalojë vlerat e dhëna në tabelën e Shtojcës A.

6.4.2.2 Me përjashtim të harmonikut të tretë dhe të pestë, dy rryma të injektuara me harmonik të ndryshëm deri në harmonikun e nëntëmbëdhjetë (duke përfshirë edhe të nëntëmbëdhjetin) mund t'i kalojnë vlerat e kufirit 10%. Për harmonikët mbi të nëntëmbëdhjetin, katër rryma të harmonikëve të ndryshëm të injektuara mund të tejkalojnë vlerat e specifikuara deri në 10%.

6.4.3 Miratimi i fazës 3

6.4.3.1 Aty ku **shfrytëzuesi i sistemit** propozon kyçjen e pajisjeve jo-lineare në rrjetin e **OST** dhe nuk mund ta marrë miratimin për kyçjen e këtyre pajisjeve sipas seksionit 6.4.1 ose 6.4.2 atëherë duhet të ndërmerret një vlerësim i plotë i ndikimit mbi rrjetin e transmisionit.

6.4.3.2 Në ndërmarrjen e këtij vlerësimi, karakteristikat e pajisjeve jo-lineare që propozohet të kyçen do të deklarohen nga **shfrytëzuesi i sistemit** para se të fillohet vlerësimi dhe këto karakteristika do të përdoren për të përfunduar vlerësimin.

6.4.3.3 **OST** do t'i japë **shfrytëzuesit të sistemit** detajet e vlerave të harmonikëve të impendancës së sistemit në **pikën e kyçjes së përbashkët** dhe **OST** ose **shfrytëzuesi i sistemit** mund ta llogarisin efektin e kyçjes së pajisjes jo-lineare të propozuar nga **shfrytëzuesi i sistemit**.

6.4.3.4 **OST** do t'i masë nivelet ekzistuese të çrregullimit të harmonikëve në sistem dhe kyçja e pajisjeve jo-lineare nga **shfrytëzuesi i sistemit** do të jetë e lejueshme nëse shuma e

çrregullimit të harmonikëve ekzistues dhe efekti i llogaritur i kyçjes së pajisjes jo-lineare të propozuar nuk shkaktojnë as tejkalimin e vlerave të lejuara të çrregullimit të harmonikëve as tejkalimin e niveleve të planifikimit harmonik të tensionit.

6.4.4 Çrregullimi harmonik afat-shkurtër

6.4.4.1 Aty ku ngasjet me tiristor të shoqëruara me motor që përdoren si pjesë e një procesi të vazhdueshëm industrial që nuk shkakton goditje të shpeshta në ngasjet motorike dhe këta motor kanë një brez normal ngarkese më të madh se sa është e pranueshme për miratim sipas kushteve të paragrafit 6.4.1.1 ose paragrafit 6.4.3, një marrëveshje mund të arrihet mes **shfrytëzuesit të sistemit**, **OST**-së dhe nëse është e nevojshme, shfrytëzuesve të tjerë të sistemit që thotë se procesi i vazhdueshëm mund të fillojë atëherë kur:

a) Ndikimi i çdo çrregullimi të harmonikëve mbi shfrytëzuesit e tjerë të sistemit do të jetë i kufizuar sepse ndikimi i pajisjes që ata kanë kyçur në sistem do të reduktohet, ose

b) Vlerat e impedancës së harmonikëve të sistemit në pikën e kyçjes së përbashkët janë të ulëta.

6.4.4.2 Aty ku arrihet një marrëveshje e tillë, është e lejueshme që injektimi harmonik i **shfrytëzuesit të sistemit** të kalojë vlerat e lejuara vetëm gjatë startimit të procesit të vazhdueshëm.

7 Procedura e mosmarrëveshjes

7.1.1.1 Mosmarrëveshjet e paraqitura si rezultat i operimit të këtij kodi do të trajtohen në përputhje me rregullën për zgjidhjen e ankesave dhe kontesteve në sektorin e energjisë të miratuar nga **Zyra e Rregullatorit për Energji** si mjet për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve mes palëve në tregun e energjisë.

8 Menaxhimi i kodit të standardeve elektrike

8.1.1.1 **Operatori i sistemit të transmetimit** është përgjegjës për administrimin e të gjitha kodeve teknike për energji elektrike përfshirë edhe **kodin e standardeve elektrike**

dhe janë objekt i miratimit nga **Zyra e Rregullatorit për Energji** para implementimit të tyre.

8.1.1.2 Revidimi i **kodit të standardeve elektrike** do të ndërmerret nga komisioni qeverisës i kodeve teknike/operacionale i themeluar në pajtueshmëri me procedurën e menaxhimit të kodeve teknike/operacionale të miratuar nga **Zyra e Rregullatorit për Energji**. **OST** do të marrë përgjegjësinë për inkorporimin e ndryshimeve të dakorduara nga **KQKO** dhe të miratuara nga **Zyra e Rregullatorit për Energji** dhe do të nxjerrë versionet e amendamentuara të kodit sipas kërkesave.

8.2 Rrethanat e paparashikuara

8.2.1 Në këtë kod të standardeve elektrike

8.2.1.1 Në rrethana të tilla kur dispozitat e **kodit të standardeve elektrike** nuk mund të jenë parashikuar në mënyrë të arsyeshme, **OST** do të konsultohet menjëherë me të gjitha palët e ndikuara dhe me **komisionin qeverisës të kodeve operacionale (KQKO)** në përpjekje për të arritur marrëveshje në lidhje me veprimet që duhet të ndërmerren, nëse ka të tilla. Nëse nuk arrihet marrëveshja mes **OST** dhe atyre palëve në kohën në dispozicion, **OST** duke vepruar me arsyeshmëri dhe kujdes do të përcaktojë veprimet që duhet të ndërmerren nëse ka të tilla. **OST** do t'i njoftojë palët dhe **Zyrën e Rregullatorit për Energji** rreth vendimit të tij dhe arsyeve për këtë vendim sa më parë që të jetë praktikisht e mundur.

8.2.1.2 Sa herë që **OST** merr një vendim, këtë do ta bëjë duke pasur parasysh edhe mendimet e arsyeshme të shprehura nga palët e tjera.

8.2.1.3 Pas ndonjë ngjarje/ndodhi, **OST** do t'ia referojë menjëherë të gjitha këto rrethana të paparashikuara dhe këto vendime **komisionit qeverisës të kodeve teknike/operacionale** për konsiderim në përputhje me seksionin 8.1.1.2.

8.2.2 Palët e prekura në aftësinë për të qenë në pajtueshmëri me këtë kod

8.2.2.1 Aty ku një palë është e paaftë të përmbushë detyrimet e tij sipas këtij kodi për shkak të një ngjarje/ndodhie të shkaktuar nga **forca madhore**, ai mund t'i dërgojë një njoftim të gjitha palëve të ndikuara dhe **Zyrës së Rregullatorit për Energji** ku detajon arsyet për paaftësinë e përmbushjes së detyrimeve, pse vlerësohet se këto shkaqet janë të një **force madhore** dhe kohëzgjatjen e kësaj ngjarje të **forcës madhore.**

8.2.2.2 Gjatë periudhës së **forcës madhore**, detyrimet e palës do të pezullohen.

8.2.2.3 Nëse ndonjë palë vlerëson se deklarimi i **forcës madhore** është i pa-arsyeshëm, ai mund t'ia referojë çështjen **Zyrës së Rregullatorit për Energji** për rishikim dhe vendimi i **Zyrës së Rregullatorit për Energji** do të jetë final. Në rast se **Zyra e Rregullatorit për Energji** përcakton se arsyet për mos-pajtueshmëri nuk ishin për shkak të **forcës madhore**, atëherë detyrimet e palës pretenduese nuk do të konsiderohen si të pezulluara.

Shtojca A: Injektimi i Harmonikëve Maksimal të Rrymave për Shfrytëzuesit e Sistemit në Amper RMS (Vlera efektive) për fazë

Harmoniku	110kV PKP	220kV PKP	400kV PKP	Harmoniku	110kV PKP	220kV PKP	400kV PKP	Harmoniku	110kV PKP	220kV PKP	400kV PKP	Harmoniku	110kV PKP	220kV PKP	400kV PCC
2	[0.66]	[0.35]	[0.2]	15	[0.05]	[0.03]	[0.02]	28	[0.04]	[0.02]	[0.01]	41	[0.08]	[0.04]	[0.02]
3	[0.88]	[0.5]	[0.3]	16	[0.1]	[0.06]	[0.04]	29	[0.08]	[0.05]	[0.03]	42	[0.02]	[0.01]	[0.0
4	[0.26]	[0.15]	[0.1]	17	[0.4]	[0.2]	[0.1]	30	[0.02]	[0.01]	[0.01]	43	[0.08]	[0.04]	[0.02]
5	[0.52]	[0.28]	[0.15]	18	[0.05]	[0.03]	[0.02]	31	[0.02]	[0.01]	[0.01]	44	[0.04]	[0.02]	[0.01]
6	[0.12]	[0.06]	[0.04]	19	[0.22]	[0.12]	[0.1]	32	[0.04]	[0.02]	[0.01]	45	[0.02]	[0.01]	[0.01]
7	[1.0]	[0.6]	[0.4]	20	[0.05]	[0.03]	[0.02]	33	[0.02]	[0.01]	[0.01]	46	[0.04]	[0.02]	[0.01]
8	[0.18]	[0.1]	[0.06]	21	[0.02]	[0.01]	[0.01]	34	[0.04]	[0.02]	[0.01]	47	[0.06]	[0.03]	[0.02]
9	[0.3]	[0.15]	[0.1]	22	[0.05]	[0.03]	[0.02]	35	[0.12]	[0.07]	[0.04]	48	[0.02]	[0.01]	[0.01]
10	[0.3]	[0.15]	[0.1]	23	[0.22]	[0.12]	[0.1]	36	[0.02]	[0.01]	[0.01]	49	[0.06]	[0.03]	[0.02]
11	[0.95]	[0.05]	[0.03]	24	[0.02]	[0.01]	[0.01]	37	[0.1]	[0.06]	[0.04]	50	[0.02]	[0.01]	[0.01]
12	[0.05]	[0.03]	[0.02]	25	[0.2]	[0.12]	[0.1]	38	[0.04]	[0.02]	[0.01]				
13	[0.8]	[0.05]	[0.03]	26	[0.1]	[0.06]	[0.04]	39	[0.02]	[0.01]	[0.01]				
14	[0.1]	[0.06]	[0.04]	27	[0.02]	[0.01]	[0.01]	40	[0.04]	[0.02]	[0.01]				

(Fundi i dokumentit)